نگاهی به نقش محوری ارتش از زمان پیروزی انقلاب اسلامی تا پایان دفاع مقدس در گفت‌وگوی «جوان» با رئیس سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش

اطمینان امام به ارتش توطئه‌های دشمنان را خنثی کرد

احمد محمدتبریزی

ارتش جمهوری اسلامی ایران از اولین روز پیروزی انقلاب اسلامی تا دوران دفاع مقدس و پس از آن، همواره نقشی محوری را در حوادث و اتفاقات برعهده گرفت و با آمادگی کامل مأموریت‌هایش را به انجام رساند. طبق فرمان امام خمینی(ره) روز ۲۹ فروردین به نام ارتش نامگذاری شد و این مسئله، در روزهای حساس پس از پیروزی انقلاب اسلامی، اعتماد ایشان را به این نهاد نظامی نشان می‌دهد. به مناسبت ۲۹ فروردین و روز ارتش، به سراغ امیر سرتیپ دوم ستاد «محمدرضا فولادی» رئیس سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش رفتیم تا در گفت‌وگو با وی، مروری بر نقش ارتش در لحظات حساس تاریخی کشورمان داشته باشیم.

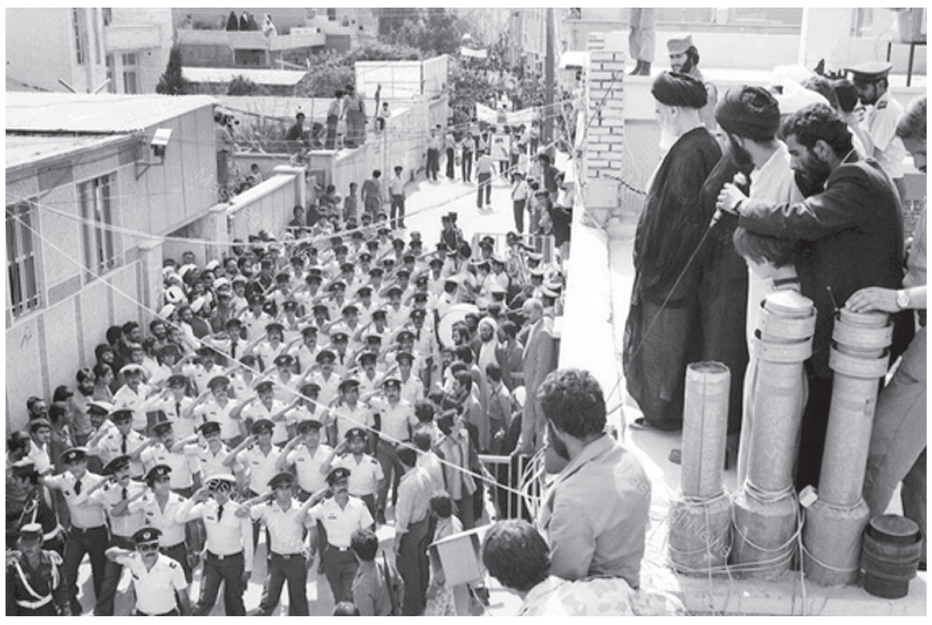

برای ارتش در نخستین روزهای پیروزی انقلاب اسلامی چه نقشی را می‌توان قائل شد؟

در گویش‌های عامیانه در سطح جامعه وقتی پیرامون دفاع مقدس صحبت می‌شود از لفظ نقش ارتش استفاده می‌کنند. ما معتقدیم ارتش در جنگ نقش ایفا نکرده، بلکه ارتش محور بوده است. نقش برای نیروی موقتی است که در یک عملیات شرکت می‌کند و بعد که عملیات تمام می‌شود، می‌رود تا دوباره در عملیات بعدی شرکت کند. ارتش از همان دوران انقلاب و از زمان پیروزی انقلاب تا پایان دفاع مقدس نقش محوری برعهده داشته است. چه عاملی سبب شد تا روز ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ روز پیروزی انقلاب عنوان گرفت؟ دلیلش این بود که ساعت ده و نیم صبح روز ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ سران ارتش رژیم گذشته، شورای عالی ستادی را در ارتش تشکیل دادند و مشکلاتی که با آن مواجه بودند را مورد بررسی قرار دادند. در آن جلسه فرمانده هوانیروز، وزیر جنگ، رؤسای ستاد ارتش و معاون‌های ارتش قبل از انقلاب گفتند در ارتش دیگر کسی از ما فرمان نمی‌برد. ارتشی‌ها به مردم پیوسته‌اند و از ما تبعیت نمی‌کنند و بهتر است اطلاعیه‌ای صادر کنیم و حمایت خودمان را از رژیم برداریم. اطلاعیه را ساعت ده و نیم صبح صادر کردند و ارتش پشتیبانی خودش را از رژیم پهلوی برداشت و از حرکت مردمی پشتیبانی کرد و برای اولین بار همان‌ها واژه شاهنشاهی را از روی ارتش برداشتند. با عنوان ارتش ملی اعلام کردند که ارتش مدافع مرزهاست و تمامیت ارضی را باید حفظ کند، از حرکت مردم هم حمایت کردند و به نیروهایشان که در مراکز حساس مستقر بودند دستور دادند داخل پادگان‌ها برگردند. آن زمان صداوسیما هم در محاصره ارتش بود و وقتی نیروها به پادگان‌ها برگشتند فضا باز شد و نیروهای انقلابی ورود کردند و همان روز از طریق صداوسیما پیروزی انقلاب اسلامی ایران اعلام شد.

امام هم اطمینان کامل را به ارتش داشتند؟

فردای آن روز، سرلشکر قرنی که مورد غضب رژیم پهلوی قرار گرفته بود به عنوان رئیس ستاد ارتش توسط حضرت امام منصوب شد و تنها بازوی مسلح انقلاب، ارتش بود. امام از گذشته به ارتش اعتماد داشت و به قول حضرت آقا اولین جبهه‌ای که امریکا در آن شکست خورد جبهه ارتش بود. چون آنها خیلی به ارتش دل بسته بودند و منتظر نشسته بودند تا ارتش کودتا کند و مقابل مردم بایستد. امریکا وقتی از ارتش ناامید شد توطئه‌هایی مثل ارتش باید منحل شود و این ارتش طاغوتی است را از طریق برخی عوامل و معارضین بیان کرد. حضرت امام دو پیام خطاب به ارتش دارد که خیلی مهم است. یک پیام را در تاریخ ۲۸ فروردین ۱۳۵۸ صادر فرمودند و روز ۲۹ فروردین را روز ارتش اعلام کردند. از ارتش خواستند در این روز در شهرستان‌های بزرگ با سازوبرگ به رژه بپردازد و پشتیبانی خود را از جمهوری اسلامی و مردم ایران اعلام کند و حضور خود را برای فداکاری و حفظ و استقلال مرزهای کشور اعلام کند. ارتش هم همین کار را کرد. روز ۲۹ فروردین با سازوبرگ در شهرها به رژه پرداخت و به طور رسمی پشتیبانی خود را از جمهوری اسلامی اعلام کرد و حضور خودش را برای فداکاری در راه استقلال و حفظ تمامیت ارضی کشور اعلام کرد. ارتش پیمانی را با امام بست و از آن روز بر این پیمان متعهد مانده است. حضرت امام در همان پیام‌شان از مردم ایران خواستند و فرمودند مردم موظفند از ارتش اسلامی استقبال کنند و احترام برادرانه از آنها به عمل آورند. امام بعدها فرمودند اکنون ارتش در خدمت مردم و اسلام است و ارتش اسلامی است و ملت شریف باید ارتش را به این سمت بشناسند و پشتیبانی خودشان را از ارتش اعلام کنند.

همین اطمینان امام باعث ناامیدی دشمنان شد؟

ارتش از روز ۲۳ بهمن در خدمت نظام، اسلام و مردم ایران قرار گرفت و دشمن آن زمان دنبال نابودی و انحلال ارتش بود که موفق نشد. این توطئه که ناکام ماند توطئه دشمنان به سوی تحمیل جنگ رفت. ارتش در دوران بعد از پیروزی انقلاب تا قبل از شروع جنگ توطئه دشمنان جهت تجزیه کشور را خنثی می‌کرد. گروه‌های متعددی در غرب و شمال‌غرب ادعای خودمختاری داشتند و می‌خواستند خودشان را از نظام و انقلاب جدا کنند. ارتش به فرمان امام جلو رفت و در همان دوران چندین شهید را تقدیم کرد. مقام معظم رهبری فرموده‌اند اگر ما هشت سال جنگ داشتیم، ارتش ۱۰ سال درگیر جنگ بود. ارتش در این سال‌ها به سازماندهی و آموزش نیروهای سپاه نیز پرداخت و دفاع مقدس که شروع شد ارتش از همان آغاز در صحنه نبرد حق علیه باطل حضور داشت. در دفاع مقدس یک عملیات نمی‌توانید پیدا کنید که ارتش در آن حضور نداشته باشد. همان عملیات‌های مستقلی که سپاه پاسداران با بسیج مردمی انجام می‌داد هوانیروز، توپخانه، پشتیبانی، نیروی هوایی یا نیروی دریایی ارتش آنها را پشتیبانی می‌کردند.

عملکرد ارتش در نخستین روزهای دفاع مقدس را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

ارتش چهار نیرو دارد. نیروی هوایی ارتش اولین نیرویی بود که وارد جنگ شد. هواپیماهای دشمن ساعت ۱۳:۴۵ روز سی و یکم شهریور ۱۳۵۹ حمله رسمی‌شان را آغاز کردند و هواپیماهای دشمن هنوز به فرودگاه‌هایشان برنگشته بودند و موتور هواپیماهایشان خنک نشده بود که نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی جواب دندان‌شکنی به دشمنان داد. اول مهر ۱۳۵۹ عملیات کمان ۹۹ با حضور ۱۴۰ فروند هواپیما انجام شد و پایگاه‌های متعدد دشمن را بمباران کردند. در سه ماهه اول جنگ، نیروی هوایی کشورمان ۱۳۴۶ عملیات بمباران انجام داد. عملیات حمله به اچ ۳ یک عملیات بی‌نظیر در تاریخ جنگ‌های هوایی است. ما ۸۸ خلبان شهید در همان سه ماهه اول جنگ داریم. در همان سه ماه ۸ هزار سورتی پرواز توسط نیروی هوایی ارتش انجام شده که ۶ هزار سورتی پرواز رزمی برای بمباران بوده و ۲ هزار پرواز هم برای ترابری و جابه‌جایی انجام شده است. خلبان‌های بزرگی مثل شهید عباس دوران زمانی که دیپلماسی ما به بن‌بست خورد وارد عمل شدند. قرار بود اجلاس سران غیرمتعهدها در بغداد برگزار شود و مسئولان وزارت خارجه وقت هر کاری کردند تا مکان اجلاس را تغییر بدهند ولی موفق نشدند. آنجا خلبانان نیروی هوایی داوطلب شدند تا این کار را عملی کنند. شهید دوران کاری کرد که جهان به نتیجه برسد که باید محل اجلاس سران را تغییر دهد. یا مثلاً اولین ناوچه دشمن بعثی در مهر ۱۳۵۹ توسط خلبان یاسینی منهدم شد. نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در طول دفاع مقدس آنچنان درخشید که رهبر انقلاب در این باره فرمودند: «در طول هشت سال دفاع مقدس، هیچ زبان انتقادگر و ذهن وسوسه‌انگیزی نتوانست نیروی هوایی را مورد اعتراض قرار دهد و به کار او انتقاد و اعتراض کند چون نیروی هوایی در طول این دوران دشوار و پرحادثه و در عین حال خونبار در جلوترین میدان‌ها حاضر بود و در طول جنگ نیروی هوایی یکی از بهترین امتحان‌ها را داد.» پدافند هوایی ما اولین خیر مقدم را در زمان ورود حضرت امام به ایران پس از تبعید به ایشان گفت. نیروهای رادار تبریز اولین کسانی بودند که ورود امام را خیر مقدم گفتند. در طول دوران دفاع مقدس پدافند هوایی قریب به ۷۰۰ فروند هواپیمای دشمن را در طول هشت سال توانست ساقط کند. سه بار نیروی هوایی دشمن بازسازی شد. در عملیات والفجر ۸ ما ۷۴ فروند هواپیمای دشمن را ساقط کردیم. بخشی از این موفقیت‌ها به نبوغ فکری شهید ستاری برمی‌گردد. در طول هشت سال دفاع مقدس تمام فرودگاه‌های کشور به جز فرودگاه آبادان که زیر گلوله‌باران دشمن تعطیل شد، بقیه فرودگاه‌ها باز بود. صنعت نفت ما در طول جنگ به درستی حفاظت شد و یک روز جریان صدور نفت کشور قطع نشد. جزیره خارک که مهم‌ترین منبع صادرات نفت ما بود در دوران دفاع مقدس به سلامت حفظ شد. این جزیره هشت کیلومتر در چهار کیلومتر است. ۳۲ کیلومتر مربع است و ما ۲۸۸۸ روز درگیر جنگ بودیم و ۲۸۸۵ بار در این جزیره وضعیت قرمز شد. با وجود چنین وضعیتی آن جزیره همچنان به صدور نفت ادامه داد. نیروی دریایی و پدافند منحصر به فردمان بود که توانست این خطوط صادرات نفت‌مان را حفظ کند. در زمان جنگ اقتصادمان تک‌پایه بود و وابستگی شدیدی به فروش نفت داشتیم و کافی بود فقط صادرات نفت کشور قطع شود و مشخص نبود در چنین وضعیتی کشور چگونه می‌توانست ادامه بدهد. ما ۲۰ هزار حمله هوایی دشمن را در طول دفاع مقدس ناکام گذاشتیم. در ۲۵۰ تا ۳۰۰ نقطه در کشور پدافند هوایی گسترش داشته است. ما یک سایت رادار‌ی‌مان در سوباشی همدان در یک روز یک عاشورای خونین داشت و ۱۹ شهید را تقدیم انقلاب و نظام کرده است. اینها کمتر گفته شده و مردم باید بیشتر از نقش پدافند هوایی آگاه شوند.

> فردای آن روز، سرلشکر قرنی که مورد غضب رژیم پهلوی قرار گرفته بود به عنوان رئیس ستاد ارتش توسط حضرت امام منصوب شد و تنها بازوی مسلح انقلاب، ارتش بود. امام از گذشته به ارتش اعتماد داشت و به قول حضرت آقا اولین جبهه‌ای که امریکا در آن شکست خورد جبهه ارتش بود

ارتش جمهوری اسلامی تا چه میزان توانست نیروی دریایی و هوایی دشمن بعثی را نابود کند؟

اگر می‌بینید پروازها، فرودگاه‌ها و صدور نفت دایر بوده و ما حملات هوایی دشمن را پاسخ می‌دادیم و سه بار نیروی هوایی دشمن را مجبور به بازسازی کردیم دنیا پشت ارتش بعث بود وگرنه باید عراق در همان هفته‌های اول جنگ ساقط می‌شد و از بین می‌رفت. وقتی ۷۰۰ فروند هواپیمای دشمن را در طول جنگ ساقط کردیم حساب کنید ارتش این کشور چه هزینه‌ای برای جبران و بازسازی‌اش انجام داد. نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی در همان ۶۷ روز اول جنگ طومار نیروی دریایی عراق را درهم پیچید. هفتم آذر عملیات مروارید توسط ناوچه پیکان حمله به اسکله البکر و الامیه انجام شد و صادرات نفت عراق را مختل کردیم و هم به کلی دسترسی عراق به آب‌های آزاد را از بین بردند. عراق بعداً به کویت متوسل شد تا جزیره بوبیان را بگیرد تا کمی به آب‌های آزاد دسترسی داشته باشد. نیروی دریایی ارتش علاوه بر اینکه در ۶۷ روز با چند عملیات پی در پی مثل عملیات شهید صفری، اشکان و مروارید طومار نیروی دریایی عراق را درهم پیچید؛ بعد به مأموریت‌های دیگری رسید. به عنوان مثال ۱۰ هزار مأموریت اسکورت نفتکش‌ها انجام داد. این نفتکش‌ها وقتی می‌خواستند از مسیر خور ابوموسی وارد خلیج فارس شوند و به آب‌های آزاد برسند باید اسکورت می‌شدند. نیروی دریایی از سکوهای نفتی نگهداری کرد و معابر دریایی را باز گذاشت. اگر جریان صادرات و واردات مختل می‌شد وضعیت کشور بحرانی می‌شد.

نقش هوانیروز و شهدایی مثل شهید شیرودی را چطور می‌بینید؟

هوانیروز همان آغاز جنگ با چند خلبان مثل شیرودی، کشوری و زارعیان از خلبانان برجسته ما جلوی پیشروی دو لشکر عراق را در منطقه غرب گرفتند. شهید شیرودی شخصیت خیلی بزرگی است و رهبر در مورد ایشان می‌فرمایند تنها نظامی که من به او اقتدا کردم و پشت سرش نماز خواندم، شهید شیرودی بود. شهید زارعیان در مهارت تیراندازی با بالگرد کبری به حدی رسیده بود که با هر موشک یک تانک را از بین می‌برد. این‌طوری توانستند جلوی پیشروی دو لشکر را بگیرند. از همان روزهای آغاز جنگ هم در عملیات‌های مختلف حضور داشتند. ما خلبانانی در هوانیروز داریم که بسیار خوش درخشیدند. خلبان صحتی در والفجر ۸ با بالگرد کبری جنگنده دشمن را ساقط کرد. خلبان سربریده‌ای مثل شهید چغاروند داریم که ایشان اسیر و سرش بریده شد. هوانیروز هم بیش از ۳۰۰ هزار ساعت پرواز عملیاتی در دفاع مقدس داشت و در ۶۲ عملیات آفندی و پدافندی بزرگ شرکت مؤثر داشت و بیش از ۱۰ هزار تن بار اعم از آذوقه، تسلیحات و مهمات را جابه‌جا کرده است. بیش از ۸ هزار تن مواد منفجره را شلیک کرده است. بیش از ۲۹۶ هزار نیرو را هلی‌برن و ۲۶۰ هزار مجروح را جابه‌جا کرده است. در اسکورت کشتی‌ها و عملیات تجسس و نجات در دریا هوانیروز بسیار فعال بوده است. ۴۲۴ عملیات زمینی داریم که سپاه، ارتش و به صورت مشترک انجام داده‌اند. از این تعداد ۱۵۹ عملیات را به صورت مستقل ارتش، ۱۰۸ عملیات را سپاه و ۱۰۹ عملیات را مشترک انجام داده‌اند و نیروی زمینی ارتش در تمام این عملیات‌ها حضور داشته است.

> ارتش نقش محوری در دفاع مقدس داشته است. امام در ۲۸ فروردین ۱۳۶۸ پیامی صادر کردند و از نقش مؤثر ارتش با واژگان پرمفهوم و زیبنده ستایش کردند و از نیروی زمینی، هوایی و دریایی تجلیل نمودند. امام نقش رهبری پیامبرگونه‌ای داشتند و اهل اغراق نبودند و وقتی ایشان از عملکرد ارتش تعریف می‌کنند، نیروهای ارتشی باید سرشان را بالا بگیرند و به وفاداری‌شان افتخار کنند

پس از دفاع مقدس ارتش توانسته نیروی انسانی ماهر تربیت کند و تجهیزات و تسلیحات پیشرفته داشته باشد؟

ارتش نقش محوری در دفاع مقدس داشته است. امام در ۲۸ فروردین ۱۳۶۸ پیامی صادر کردند و از نقش مؤثر ارتش تمجید و با واژگان پرمفهوم و زیبنده نقش ارتش را ستایش می‌کنند و از نیروی زمینی، هوایی و دریایی تجلیل می‌کنند. امام نقش رهبری پیامبرگونه‌ای داشتند و اهل اغراق نبودند و وقتی ایشان از عملکرد ارتش تعریف می‌کنند، نیروهای ارتشی باید سرشان را بالا بگیرند و به وفاداری‌شان افتخار کنند. اولین تحریم در این کشور علیه ارتش بود. ارتش قبل از انقلاب به جهت تسلیحات، تجهیزات، آموزش و سازماندهی صد در صد وابسته بود. امریکا وقتی به بهانه کودتای ۱۳۳۲ به ایران آمد و امور را در دست گرفت ۴۰ هزار مستشار در ارتش داشت. وقتی انقلاب شد و اینها را از کشور بیرون کردند، رئیس گروه مستشاران امریکایی گفته بود شما الان ما را بیرون می‌کنید ولی فردا التماس‌مان را می‌کنید و مطمئن باشید ما دیگر بازنخواهیم گشت. آنها فکر می‌کردند اگر بروند دیگر نیروی هوایی و دریایی و هوانیروزمان مستأصل و درمانده می‌ماند. آنها تصور می‌کردند دو هفته بعد قادر به انجام یک پرواز هم نخواهیم بود و از آن زمان ۴۰ سال می‌گذرد و تمام مأموریت‌های هوایی و پشتیبانی‌ها به خوبی انجام شده و سرمایه‌های انسانی را به خوبی تربیت کردیم. ارتش سرمایه‌های گرانبهایی را در دفاع مقدس از دست داد ولی دوباره نیروهایی با مهارت بالا تربیت شدند و در ارتش خدمت می‌کنند. آمادگی از نظر تأمین نیروی انسانی کاملاً تأمین شده و هواپیماها و بالگردها در بهترین شکل آماده هستند. دهه فجر گذشته ۳۳ فروند بالگرد با همکاری صنایع داخلی اوورهال شد. ما حجم زیادی از بالگردهایی که زمینگیر بودند را در خط پرواز قرار دادیم. در گذشته امکان پرواز در شب نداشتیم ولی الان چنین امکانی را داریم. برد موشک‌های هوانیروزمان پایین بود و الان تقویت شده است. امروز هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران بزرگ‌ترین ناوگان بالگردی در خاورمیانه را دارد. نیروی هوایی ما هم همین وضعیت را دارد. از جهت آموزش، تجهیزات، تسلیحات و نیروی انسانی هیچ کمبودی نداریم و توانستیم آمادگی خودمان را حفظ کنیم.

در زمینه خدمت‌رسانی به مردم ارتش چه کارهایی انجام داده است؟

مأموریت اصلی ارتش حفظ استقلال، نظام جمهوری اسلامی و تمامیت ارضی است که باید به آن بپردازد. در زمان صلح، ارتش با اطمینان از اینکه تهدیدی متوجه کشور نیست می‌تواند در فضای کمک‌رسانی به دولت و خدمت‌رسانی به مردم هر کاری که از دستش برمی‌آید را انجام دهد. رهبر انقلاب در ۲۹ فروردین سال گذشته در بحث کمک‌رسانی ارتش به سیل‌زدگان و زلزله‌زدگان فرمودند: ارتش نشان داد شعار ارتش فدای ملت صادق است. این بزرگ‌ترین مدالی است که ایشان به ارتش دادند و ما هم خدای بزرگ را شاکر هستیم تا خدمتگزار نظام و مردم باشیم. همین الان در بحث مبارزه با کرونا بخش زیادی از تجهیزات و امکانات نیروهای مسلح پای کار آمده و تا جایی که لطمه‌ای به آمادگی رزمی نخورد از اینها جهت خدمتگزاری به مردم استفاده می‌شود. حضرت آقا می‌فرمایند در بین تمام ارگان‌ها و نهادهای نظام مردمی‌ترین نهاد ارتش است. این بدین معناست که ارتش از مردم و با مردم است و بین خودش و مردم فاصله‌ای نمی‌بیند و آسایش و آرامش مردم مهم‌ترین هدفی است که ارتش دنبال می‌کند و در این امر همواره مصرّ و پابرجا مانده است.

جدول

طراح: علیرضا سجادی فر ■ شماره ۵۹۰۵

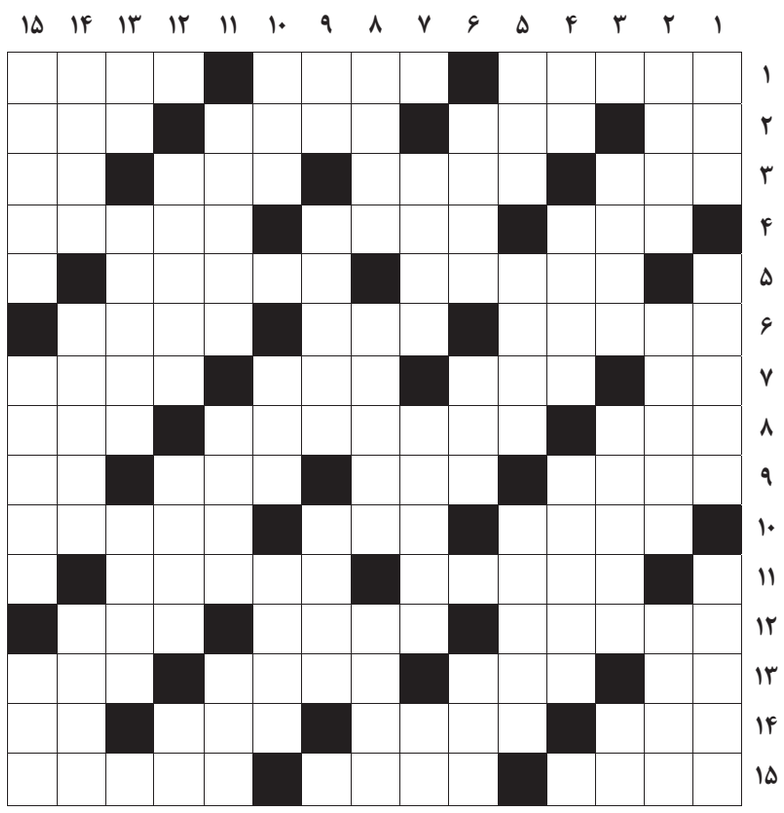

از راست به چپ

■ ۱- قهرمان جام جهانی ۲۰۰۲ کره و ژاپن- میخ کوچک سرپهن- مزرعه آخرت ■ ۲- خاشاک- خواب ابدی- پیشکش- بازنده شطرنج ■ ۳- ضربه فوتبالی- نگهبان کودک- ماشین صحرا- شلوار جین ■ ۴- خودستایی به دروغ- والد- شهر نفتی عراق ■ ۵- مادر فریدون- شاعر پرآوازه ایرانی صاحب اثر مثنوی معنوی ■ ۶- سردار؛ سپهسالار- هنر فرنگی- سمت چپ ■ ۷- نفس سوزناک- درس کشیدنی- دوستی- پایتخت شاهرخ تیموری ■ ۸- محل بازگشت- تذکره- فلز ساختمانی ■ ۹- کارچاق‌کن- تکان شدید- بیهوشی- شبکه گسترده جهانی ■ ۱۰- خراب ودورانداختنی- همسر حضرت یعقوب- نفس بد ■ ۱۱- کتابی نوشته نیکوس کازانتزاکیس نویسنده یونانی- از واجبات نماز ■ ۱۲- نهایی- دیوار قلعه- راهنما ■ ۱۳- ضمیر داخل- امیدش را در افریقای جنوبی بجویید- بهتر از خوب- کوه سیمرغ ■ ۱۴- مادر آذری- پشیمان- سرسرا- ردیف بافتنی ■ ۱۵- واحد شمارش روزنامه- نان خرد شده در آبگوشت- ملاقات

از بالا به پایین

■ ۱- تقسیم- فرکانس- جامه جنگ ■ ۲- نبی- ساکنان- پیامبری در شکم ماهی ■ ۳- مدرک عالی زبان انگلیسی- سیخ کباب- صوت درد ■ ۴- دریا- گریز- جزیره‌ای در جنوب ■ ۵- از القاب فرنگی- پنجره رو به حیاط- مرکز حکومت در سرزمین ژرمن‌ها ■ ۶- از ممالک افریقایی- بنو سیاه- برنج شوشتر ■ ۷- پایتخت بنگلادش- چرخ چاه- مروارید ■ ۸- بخشنده- پدر شعر فارسی- کور مادرزاد ■ ۹- چوب خوشبو- آکندگی معده- آتش ایرانیان باستان ■ ۱۰- جدول محاسبات نجومی- سرشک- پسر کردی ■ ۱۱- تنومند- گوجه فرنگی- خاطر ■ ۱۲- فرایند- جانور تک‌سلولی- قدم یک پا ■ ۱۳- رطوبت- درد و رنج- سیاه و سفید ■ ۱۴- رود مرزی چین و کره شمالی- پلیس راهنمایی و رانندگی- همراه سارا ■ ۱۵- برچسب- وجه‌الکفاله- سپیده د

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

				۴	۵	۳	۷	
۹		۶						
				۷		۸		
	۲		۵		۶			
		۵				۴	۸	۶
	۳	۷				۱		
۳					۹			
			۲				۵	۴
	۵	۸						

جدول کلمات متقاطع
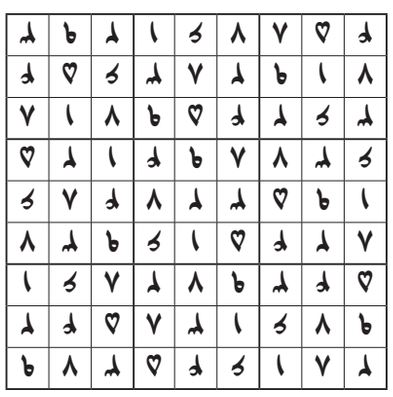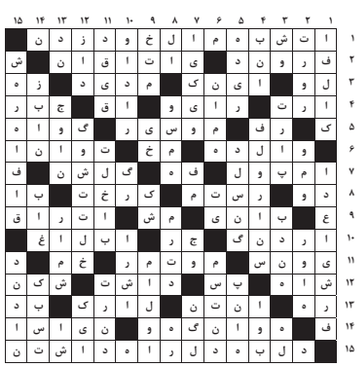
پاسخ جدول شماره ۵۹۰۴